VERKIEZINGSKRANT

GEWONE TAAL

Ga stemmen! Bepaal mee wie in Nederland de beslissingen nemen

M D W D V Z Z

17 MAART

VERKIEZINGEN TWEEDE KAMER

Woensdag 17 maart 2021

Stichting Lezen en Schrijven

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

VERKIEZINGEN

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN

Op woensdag 17 maart 2021 zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Ben je 18 jaar of ouder? → **Ben je officieel Nederlands?** → **Dan mag je stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen.**

WAAROM STEMMEN?

JOUW STEM IS BELANGRIJK

In Nederland bepaal ook jij wie beslist.

Met jouw stem kies je wie er in de Tweede Kamer komt.

Ga je stemmen?
Ja, ik stem wel.

Waarom ga je stemmen?
Ik vind het belangrijk dát we in ons land mogen stemmen.
Dat hier meerdere partijen zijn.
En voor mezelf vind ik het ook belangrijk: het ene jaar vind je dit, het andere jaar vind je wat anders.
Ik vind het fijn dat ik 4 jaar later anders mag denken.
Dingen veranderen, mijn stem verandert mee...

Vind je het bijzonder om te stemmen?
Ik vind het een belangrijke dag. Ik leef er wel naartoe.

Als laaggeletterde voel je je op zo'n dag ook trots.
"Ik sta hier maar mooi", denk ik dan.
"Ik heb het nu zelf beslist en zelf gedaan."

Heb je tips voor mensen die twijfelen?
Ja. Je kan niet zeuren over de Tweede Kamer en dan niet stemmen.
Doe het gewoon maar, het is fijn dat je je kan uiten.En over 4 jaar kan je het weer doen, als je mening verandert.

Paméla

Ga je stemmen?
Altijd. Ik heb het meegekregen van mijn ouders.
En mijn eigen kinderen gaan ook altijd stemmen.

Waarom ga je stemmen?
Je hebt er recht op.
Als je niet gaat, dan gaat je stem verloren.
Dat is jammer.

Praat je met anderen over politiek?
In het gezin hebben we het er wel eens over.
Maar ik bespreek niet de politieke partij:
dat vertel ik aan niemand.

Vind je de verkiezingen bijzonder?
Ja, als je naar sommige andere landen kijkt,
dan zijn daar geen verkiezingen.
Daar gaat het anders.
Verkiezingen maken een mooie dag.

Ik wil de uitslag ook zo snel mogelijk weten.
En ik kijk dan zeker de dag erna
in de krant.

Dick

Ga je stemmen?
Nee.

Waarom ga je niet stemmen?
Ik heb geen Nederlands paspoort.

Ik kom uit de Europese Unie. Maar ook bij de Europese verkiezingen heb ik niet gestemd.
Ik weet niet of mijn stem gehoord wordt.
Politici praten veel, maar het lijkt erop of ze het vooral doen om die stem te winnen.

Waar vind jij dat de politiek meer aandacht aan mag geven?
Aan communiceren. Als dat goed gaat in een land, dan gaan alle onderwerpen goed. Alle activiteiten die je doet, al het werk gaat zo beter.

Er mag wel een Ministerie van Communicatie komen!

Maryam

Ga je stemmen?
Ik ga altijd stemmen.

Waarom ga je stemmen?
Door te stemmen kun je meepraten.
Van: "Hé regering, luister even!
Je gaat de goede of verkeerde kant op."

Praat je met je familie over politiek?
We hebben het er zeker over. Het is nogal eentonig.
We hebben vaak dezelfde gevoelens. Toch stemmen mijn ouders anders en ze snappen niet dat ik hun keuze niet volg. Tja... ik heb een eigen mening.

Heb je tips voor mensen die twijfelen?
Je moet je eigen gevoel en verstand laten spreken.
Voor iedereen is het verschillend waar hij of zij zich het beste in kan vinden.
Dat is jouw mening.
Je mag je eigen keuze maken bij de verkiezingen.

Yvonne

WAT DOET DE TWEEDE KAMER?

**In de Tweede kamer zitten 150 mensen. Dat zijn de Tweede Kamerleden.
Elke 4 jaar bij de Tweede Kamerverkiezingen kiezen we 150 leden.
Zij beslissen de komende 4 jaar over de regels in Nederland.
En zij beslissen waar de Nederlandse regering geld aan uitgeeft.**

WAAR BESLIST DE TWEEDE KAMER OVER?

De Tweede Kamer beslist bijvoorbeeld over:

ARMOEDE

In Nederland zijn mensen die niet genoeg geld hebben om van te leven. Zij verdienen te weinig met hun werk of ze hebben geen werk.
De Tweede Kamer beslist hoe we deze mensen in Nederland steunen.

Yvonne:
*"Er speelt wel meer dan alleen corona.
Zoals de armoede in Nederland.
Daar mag meer aandacht voor zijn.
Het wordt door corona nog erger."*

GEZONDHEID

Mensen willen lang en gezond leven.
Hoe zorgen ziekenhuizen daarvoor? Welke maatregelen helpen tegen het coronavirus?
En hoeveel krijgen medewerkers in de zorg betaald? De Tweede Kamer beslist hierover.

KLIMAAT EN NATUUR

Nederland is een klein land met veel mensen.
We hebben ook gebieden met natuur.
De Tweede Kamer beslist over de natuur in Nederland en de regels voor het klimaat.

HET LEGER

Het leger verdedigt Nederland. En het helpt bij bijvoorbeeld overstroming. Het Nederlandse leger wordt ook in het buitenland ingezet. De Tweede Kamer beslist hoe groot het Nederlandse leger is en hoeveel wapens en vliegtuigen nodig zijn.

BELASTING

De regering heeft veel geld nodig.
Dat geld komt er niet vanzelf.
Daarom betalen we belasting.
Bijvoorbeeld inkomstenbelasting.
De Tweede Kamer bepaalt welke belasting we moeten betalen en hoeveel.

ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

Ouders willen dat kinderen goed les krijgen op school. Veel kinderen gaan na school naar de opvang.
De Tweede Kamer beslist over onderwijs en kinderopvang in Nederland.
Hoeveel kinderen zitten in een klas?
En hoeveel krijgen leraren betaald?

Dick:
*"Er mag meer geld en tijd naar laaggeletterdheid.
Ik vind het erg dat ook jongeren niet goed kunnen lezen en schrijven.
De klassen zijn te groot in ons onderwijs.
Jongeren van 15 gaan weg.
Ze krijgen niet genoeg aandacht."*

VEILIGHEID

De politie deelt boetes uit en arresteert mensen die de regels overtreden. Deze mensen kunnen ook gevangenisstraf krijgen.
De Tweede Kamer maakt regels en beslist over politie en gevangenissen.

WERK

Werkende mensen hebben meestal genoeg geld om van te leven. Zij betalen belasting en hebben vaak geen uitkering van de overheid nodig.
De Tweede Kamer beslist hoe we zorgen dat er voor iedereen werk is.

Paméla:
*"Met een baan heb je het gevoel dat je zelfstandig bent.
Er moeten meer banen komen voor mensen die geen diploma hebben kunnen halen.
Daar zitten ook harde werkers bij!"*

WIE BESTUURT NEDERLAND?

1 Er is een probleem

Bijvoorbeeld: er gebeuren veel ongelukken in het verkeer.

2 De minister bedenkt een plan

Bijvoorbeeld: de maximumsnelheid op de snelweg wordt verlaagd naar 100 kilometer per uur.

3 De Tweede Kamer vergadert

De Tweede Kamer bespreekt het plan.
Is dit een goed plan?
Zijn er echt minder ongelukken als mensen minder hard rijden?

Dan stemt de Tweede Kamer over het plan van de minister.
Als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden voor het plan stemt, gaat het naar de Eerste Kamer.

4 De Eerste Kamer vergadert

De Eerste Kamer bespreekt het plan.
Past het goed bij andere plannen en regels?

Dan stemt de Eerste Kamer over het plan.
Als meer dan de helft van de Eerste Kamerleden voor het plan stemt, gaat het plan door.

5 Het plan is goedgekeurd

De Eerste en Tweede Kamer hebben het plan goedgekeurd.

De nieuwe regel: je mag op de snelweg maximaal 100 kilometer per uur rijden.

6 De minister en de ambtenaren voeren het plan uit

De koning zet zijn handtekening onder de nieuwe regel.

De minister en de ambtenaren gaan aan het werk.

TAKEN VAN DE TWEEDE KAMER

1 Beslissen over plannen en regels in Nederland

Een plan of regel gaat door als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden voor het plan of de regel stemt.

2 Controleren of de regering plannen goed uitvoert

In de regering zitten de ministers. Ministers en ambtenaren voeren de goedgekeurde plannen uit.

De Tweede Kamer controleert of de regering de plannen goed uitvoert.

De Tweede Kamerleden stellen vragen aan de ministers.

De Tweede Kamer kan een minister wegsturen als de minister het niet goed doet.

OP WIE GA IK STEMMEN?

KIES DE PARTIJ DIE HET BEST BIJ JOUW IDEEËN PAST

Maar hoe weet je dat? Een paar tips:

Wat willen politieke partijen? Ga op zoek!

Bekijk **plannen** van politieke partijen op hun website of bijvoorbeeld op hun pagina op Facebook of account op Instagram.

Stel vragen aan politieke partijen.
Stuur een mail of bel.
Het mailadres en het telefoonnummer staan op hun website.

Leden van politieke partijen delen folders uit **op straat**.
Of ze komen langs de deur.
Je kunt ze alles vragen.

Soms zijn er **verkiezingsbijeenkomsten** in de buurt. Daar kun je gratis naartoe.

Kijk tv of luister naar de radio, bijvoorbeeld naar een **verkiezingsdebat**. Daar vertellen politieke partijen welke plannen ze hebben.

Dick:
"Als de verkiezingen komen, ben ik wat alerter: dan kijk ik wat mij het beste lijkt. Dat is voor iedereen anders. Ik kijk vooral op internet, bij nu.nl, en bij het journaal."

Yvonne:
"Ik kijk naar NPO Politiek. En ik praat met vrienden over dingen die ik belangrijk vind. Of de partijen daar genoeg aan doen, bijvoorbeeld."

Praat met andere mensen: je familie, vrienden of buren

Vraag welke politieke partij zij kiezen.
En welke partij niet.
En waarom.

En bedenk dan wat jij daar zelf van vindt.
Je mag helemaal zelf kiezen op welke partij je stemt.

Paméla:
"Met één familielid praat ik er nooit over. Die zit al jaren bij dezelfde partij en verandert nooit van mening. Maar soms luister je naar een collega of een vriend, en denk je: Oh, die heeft ook wel een punt."

Gebruik een stemhulp

Bijvoorbeeld de StemWijzer.
Kijk op **www.stemwijzer.nl**.

Hier geef je jouw mening over 30 onderwerpen. Daarna zie je welke politieke partijen het vaak met jou eens zijn.

Yvonne:
"Je krijgt een groot vel papier dat je helemaal moet uitvouwen met zoveel namen... Dan vraag je je af: op wie stem ik nou?"

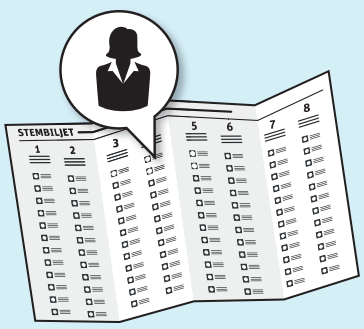

OP WELKE PERSOON STEM JE?

De meeste mensen stemmen op de nummer 1 van een partij. Dat is de lijsttrekker.

Je kunt ook stemmen op iemand anders van de lijst. Bijvoorbeeld speciaal omdat het een vrouw of een jongere is. Of omdat het iemand is die je kent.

STEMMEN: HOE DOE JE DAT?

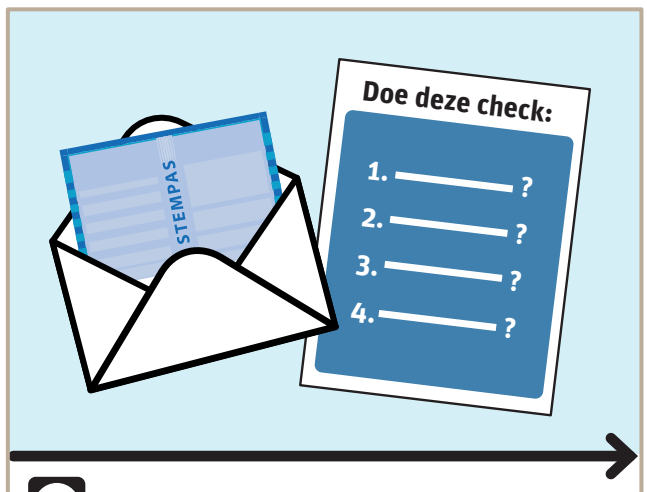

1 JE KRIJGT EEN STEMPAS THUIS

De gemeente stuurt je een stempas en een kandidatenlijst.
Ook krijg je een gezondheids-check. Dat is een lijst met vragen over je gezondheid.

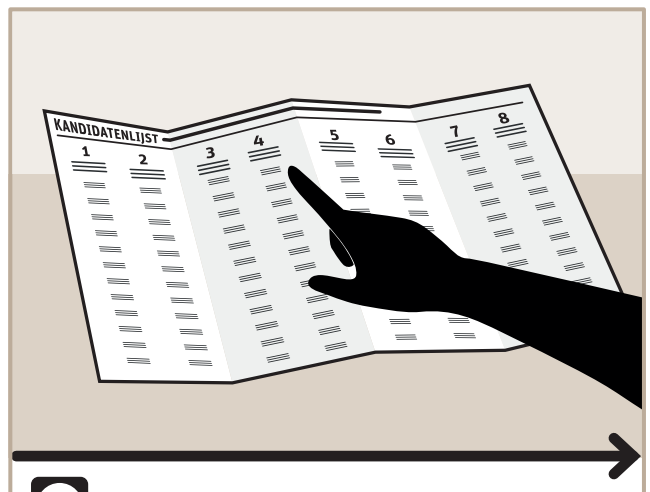

2 KIES EEN POLITIEKE PARTIJ

Je ziet op de kandidatenlijst welke partijen meedoen aan de verkiezingen.

3 GA NAAR HET STEMBUREAU

Ga op woensdag 17 maart 2021 met je stempas naar het stembureau.
Neem ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart mee. Je kunt hiermee stemmen als het geldig is.
Je mag er ook nog mee stemmen als het maximaal 5 jaar verlopen is.

4 LEVER JE STEMPAS IN

Geef je stempas aan de mensen van het stembureau.

Laat ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart zien.
De mensen van het stembureau controleren je stempas en wie je bent.

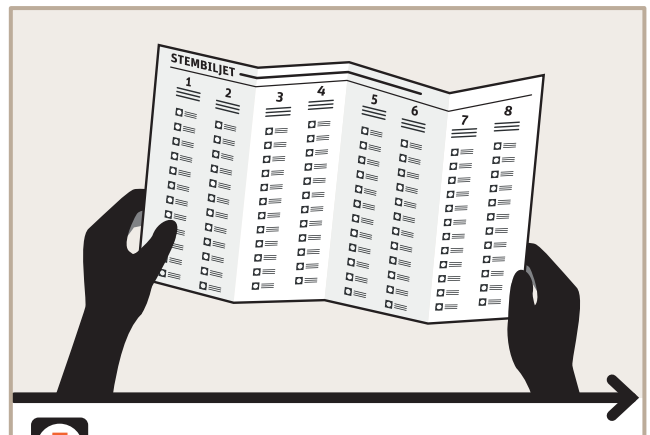

5 JE KRIJGT EEN STEMBILJET

Op het stembiljet staan de politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen.

De mensen op wie je kunt stemmen staan op het stembiljet, bij hun politieke partij.

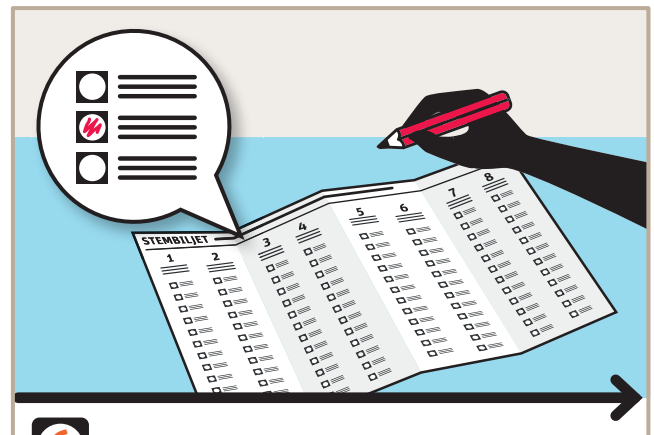

6 KLEUR 1 VAKJE ROOD

Ga een stemhokje in met het stembiljet. Dat doe je alleen.
Niemand mag meekijken als je stemt.

In het stemhokje ligt een rood potlood. Zoek op het stembiljet de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen. Kleur het vakje rood dat voor deze naam staat.

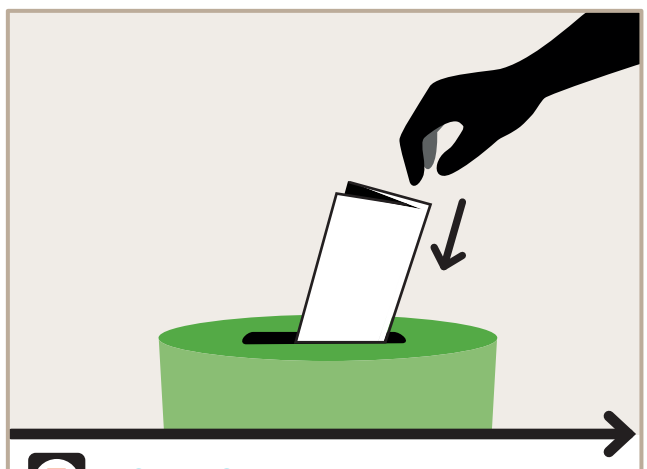

7 DOE JE STEMBILJET IN DE STEMBUS

Vouw het stembiljet weer dicht en stop het in de stembus.

8 JE HEBT GESTEMD!

Na 21:00 uur worden alle stemmen geteld. De uitslag wordt daarna bekend gemaakt.

Je vindt de uitslag op internet, bijvoorbeeld op **www.nos.nl**.
Of in het nieuws, op de radio, tv of in de krant.

70+ Ben je 70 jaar of ouder?

Dan kun je per brief stemmen.
Je krijgteen speciale stempas: een stem-pluspas.
Op de stem-pluspas staat hoe je per brief stemt.

Zit je in een risicogroep vanwege corona?

Dan kun je ook op maandag 15 of dinsdag 16 maart stemmen.
Op de website van je gemeente staat welke stembureaus dan open zijn.
Het stemmen gaat hetzelfde als op woensdag 17 maart.

STEMMEN: WAT MAG WEL EN WAT MAG NIET?

ALLEEN

Stemmen doe je alleen. Je mag niet samen in een stemhokje staan. Ben je blind of heb je 2 armen in het gips? Dan mag iemand van het stembureau helpen. Of iemand die jij zelf kiest.

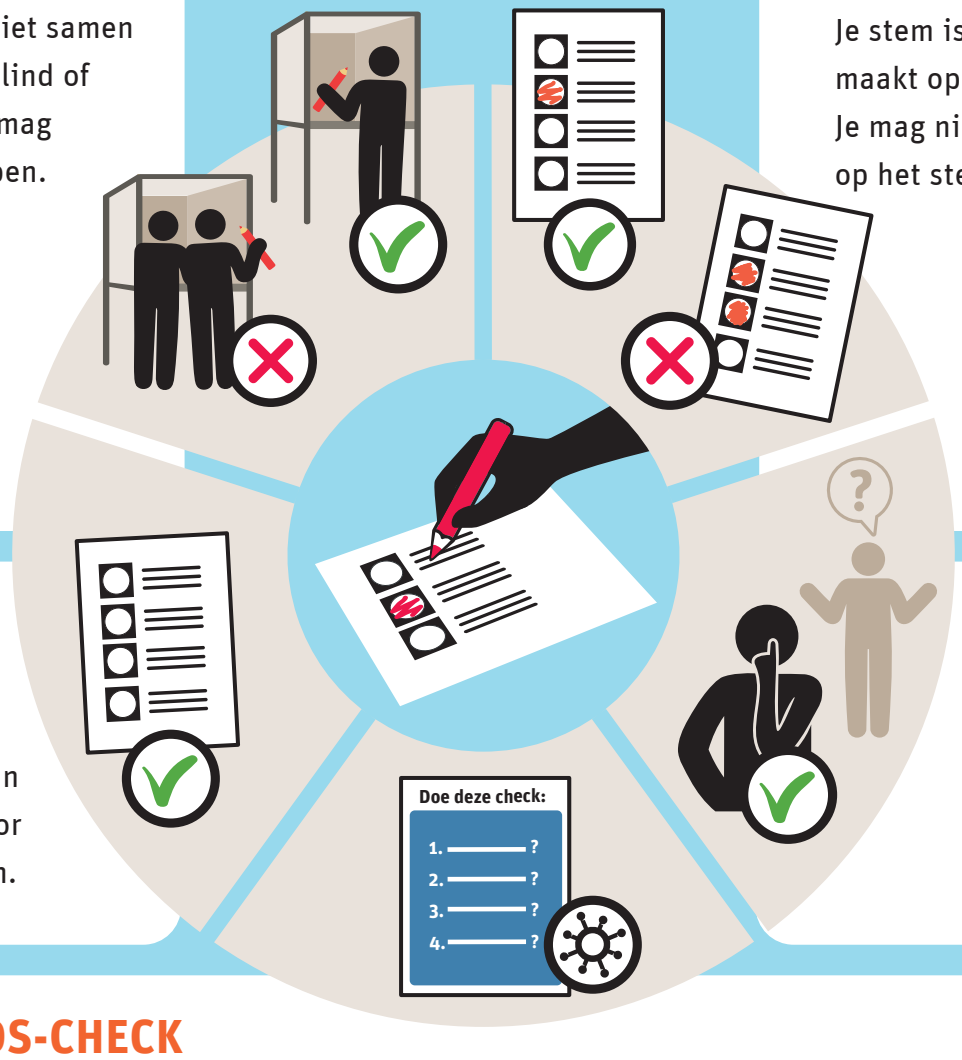

KLEUR 1 VAKJE ROOD

Je stem is geldig als je 1 hokje rood maakt op het stembiljet. Niet meer. Je mag niets schrijven of tekenen op het stembiljet.

Foutje? Vraag een nieuw stembiljet aan de mensen van het stembureau. Dat mag 1 keer.

BLANCO

Je mag blanco stemmen. Dan maak je geen hokje rood op het stembiljet. Je stem telt dan niet mee voor de uitslag. Wel voor hoeveel mensen gestemd hebben.

GEHEIM

Je kiest helemaal zelf op welke partij en welke persoon je stemt. Je hoeft aan niemand te vertellen op wie je hebt gestemd.

GEZONDHEIDS-CHECK

Heb je 1 van de vragen van de gezondheids-check met JA beantwoord? Ga dan niet naar het stembureau. Vraag iemand anders voor jou te stemmen. Hieronder staat hoe dat werkt.

STEMPAS KWIJT?

Je kunt een nieuwe stempas aanvragen bij de afdeling Burgerzaken van jouw gemeente.

Dat kan tot vrijdag 12 maart 2021 17:00 uur.

NIET ZELF STEMMEN?

Je mag iemand anders vragen voor jou te stemmen. Dat heet machtigen.

Doe dan 3 dingen:

1. Vul de achterkant van de stempas in.
2. Zet je handtekening op de achterkant van de stempas. Hiermee geef je iemand anders toestemming om voor jou te stemmen.
3. Geef je stempas én **een kopie** van je paspoort of rijbewijs of identiteitsbewijs aan de persoon die voor jou gaat stemmen.

KLAAR OM TE STEMMEN?

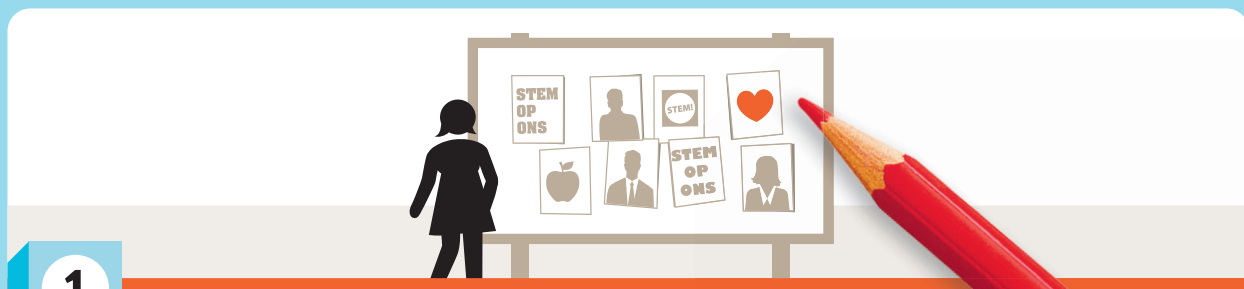

1 Op welke partij ga ik stemmen?

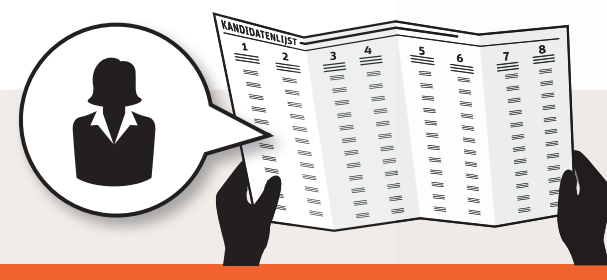

2 Op welke persoon ga ik stemmen?

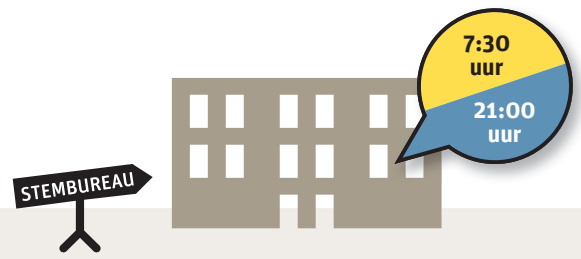

3 Waar is het stembureau?

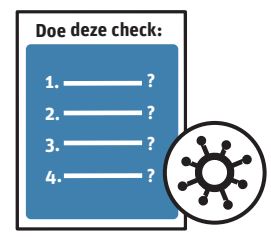

4 Gezondheids-check

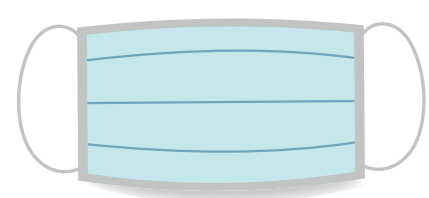

5 Stempas bij me | Mondkapje bij me

of

of

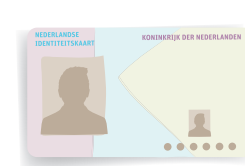

6 Paspoort, rijbewijs of identiteitsbewijs bij me

M D W D V Z Z
17 MAART

KLAAR OM TE STEMMEN!

Stichting Lezen en Schrijven

STICHTING LEZEN EN SCHRIJVEN
Wil je beter leren lezen, schrijven of rekenen? Of omgaan met de computer? Bel dan **0800 – 023 44 44** of kijk op **www.ikwilleren.nl**.

Wil je anderen hiermee helpen of meer weten? Kijk dan op **www.lezenenschrijven.nl**.

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

PRODEMOS
ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos maakt ook de StemWijzer. Kijk op **www.stemwijzer.nl**.

Samenstelling en tekst: ProDemos, Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Makkelijk Lezen **Vormgeving:** Lidewij Spitshuis Ontwerpstudio
Druk: Rodi Rotatiedruk **In samenwerking met:** Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Makkelijk Lezen
ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat | Hofweg 1H, 2511 AA Den Haag | 070 7570200 | info@prodemos.nl | www.prodemos.nl